

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาในความหมายที่กว้างที่สุด หมายถึงการเปลี่ยนแปลงภายในตัวบุคคลและวิถีทางที่คนในสังคมมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การพัฒนาจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าไม่มีการเปลี่ยนแปลงจากภายในตัวคน "การเปลี่ยนแปลงในตัวคนจะต่อเนื่องและคงทนจะต้องขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงด้านทัศนคติ ความเชื่อ พฤติกรรมและความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันของคนในสังคม" (เสถียร เขยประทับ, 2530 : 4)

การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมสมัยใหม่ ได้ทำให้ความเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตของคนไทยแตกต่างจากอดีต ในอดีตคุณภาพชีวิตของคนไทยต้องการเพียงความจำเป็นขั้นพื้นฐานของชีวิต เช่น ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม และอาหารเท่านั้น

โดยทั่วไปคุณภาพชีวิตของแต่ละคน แต่ละกลุ่มชนคงจะต้องแตกต่างกันโดยสภาพของธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ตลอดจนความคาดหวังของมนุษย์ที่แตกต่างกันไป แต่คุณภาพชีวิตนั้นไม่ใช่สิ่งที่แสวงหาได้ด้วยการลงทุนด้วยเงินเท่านั้น หากแต่ยังประกอบไปด้วยนามธรรม จิตสำนึก จริยธรรม ความรับผิดชอบต่อสังคม ฯลฯ รวมอยู่ด้วย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือมีองค์ประกอบทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครองและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมผสมผสานกันไป ฉะนั้นแม้สภาพสังคมไทยปัจจุบันจะได้รับการพัฒนาอย่างรวดเร็วในทุกด้าน อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการเพิ่มปริมาณของประชากรและความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แต่การพัฒนาเหล่านั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างไม่ได้สัดส่วน กล่าวคือ ในขณะที่สภาพของชุมชนเมืองนับว่าวันจะขยายตัวอย่างรวดเร็ว ธุรกิจอุตสาหกรรมและบริการประเภทต่าง ๆ เพิ่มปริมาณขึ้นอย่างมากมาย ชุมชนชนบทกลับถูกทอดทิ้งให้ห่างไกลออกไปทุกที ๆ ทั้ง ๆ ที่ชุมชนในชนบทยังมีความต้องการการเอาใจใส่อย่างจริงจังในทุก ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นบริการด้านสังคม การปกครอง ความมั่นคง ความปลอดภัย การรักษาโรคภัยไข้เจ็บตลอดจนการศึกษาสำหรับเด็กและผู้ใหญ่

ผลจากการประเมินแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ 4 (พ.ศ. 2520 - 2524) และได้มีการพยายามที่จะแก้ไขในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) ปัญหาในชนบทเกี่ยวกับความยากจน ความเจ็บป่วย ความไม่รู้และความไม่กระตือรือร้นของชาวบ้าน ก็ยังคงเป็นเป้าหมายหลักของการแก้ปัญหาในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) อย่างไรก็ตาม นอกเหนือจากความเพียรพยายามที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวแล้ว เป้าหมายของการพัฒนาตามแผนระยะที่ 6 ยังมุ่งเน้นถึงการพัฒนาประชาชนให้มีคุณภาพชีวิต สร้างผู้นำและองค์กรท้องถิ่นให้เข้มแข็ง ปลูกฝังเจตคติและความสำนึกที่ดีต่อการทำงานของประชาชน การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพและการมีงานทำ และการส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเอง ช่วยเหลือตนเองได้ (self - help, self - reliance) เป็นเป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนาชนบท การที่จะยอมรับว่าชุมชนสามารถช่วยเหลือตนเองได้ พึ่งพาตนเองได้นั้น ประชาชนจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ เป็นผู้ที่มีทักษะ ความชำนาญในกิจการของตน และจะต้องมีเจตคติและความรู้สึกที่ดี ต่อการทำงานและการพัฒนาชุมชน ความเพียรพยายามของรัฐจึงมุ่งเน้นที่จะให้ความเข้าใจขั้นพื้นฐานแห่งการดำรงชีวิต เสริมทักษะและอาชีพและการบริการข่าวสารข้อมูล ที่เป็นประโยชน์และทันต่อเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง "การพัฒนาประเทศจะถือว่าสำเร็จหรือล้มเหลว ย่อมขึ้นอยู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจในชนบทเป็นสำคัญ ... ซึ่งไม่เพียงจะหมายถึงรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของชาวชนบทเท่านั้น หากยังหมายถึงความสามารถในการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจของพื้นที่ชนบทอีกด้วย ... โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่ของการขาดสมดุลทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะต้องฟื้นฟูด้วยการพึ่งตนเอง" (วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์, 2531 : 21)

ในโอกาสฉลองกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้เสนอให้คณะรัฐมนตรีประกาศ ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ เพื่อให้คนไทยยึดถือปฏิบัติ ค่านิยมประการหนึ่งคือ "การพึ่งตนเอง" (เบญจรัตน์ จารุรัตน์จามร, 2527 : 29-30)

ณรงค์ หุตานวัตร (2531 : 47-48) กล่าวเปรียบเทียบการพึ่งตนเองของชาวชนบทในอดีตและปัจจุบันไว้ว่า "ชาวบ้านพึ่งตนเองมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แต่ในปัจจุบันการพึ่งตนเองมีน้อยกว่าอดีตที่ผ่านมาปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการพึ่งตนเองหรือไม่ขึ้นอยู่กับ 3 ประการ คือ

- 1) ทรัพยากรธรรมชาติ ในอดีตทรัพยากรธรรมชาติมีมากทั้งปริมาณและคุณภาพไม่ว่าจะเป็นป่าไม้ ดิน น้ำ แต่ในปัจจุบันทรัพยากรถูกทำลายไปมาก ในขณะที่ประชากรเพิ่มขึ้น
- 2) ความต้องการของชาวบ้าน แต่เดิมความต้องการมีน้อยการบริโภคมีเฉพาะปัจจัย 4 ก็เพียงพอสำหรับการดำเนินชีวิต ในปัจจุบันเทคโนโลยีพัฒนาขึ้น สิ่งเร้าจากภายนอกมีมากขึ้น จึงทำให้ความต้องการของชาวบ้านเพิ่มขึ้นด้วย
- 3) การชู้ตรีด ในอดีตมีการใช้เทคโนโลยีน้อยการผลิตเป็นแบบดั้งเดิมประกอบกับการติดต่อสื่อสารและการพัฒนาด้านคมนาคมยังไม่ก้าวหน้าดังเช่นปัจจุบัน โอกาสที่คนภายนอกจะดูดทรัพยากรจากชาวบ้านจึงมีน้อย ในปัจจุบันการผลิตต้องอาศัยเทคโนโลยีสูงต้องลงทุนสูง เทคโนโลยีเปรียบเสมือนดาบสองคม หากผู้ใช้รู้ไม่เท่าทัน หรือใช้แบบรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ก็จะทำให้เกิดความเสียหายได้ผลตอบแทนไม่คุ้มค่า ซึ่งมีผลให้เกิดภาวะหนี้สิน อันเป็นต้นเหตุทำให้เกิดการชู้ตรีดจนเป็นวัฏจักรไปเรื่อย ๆ "

เดียนเพ็ญ ตังชะฤกษ์ (2521 : 21) กล่าวว่า "การพัฒนาเพื่อให้บุคคลพึ่งตนเองได้นั้น ต้องอาศัยการให้ข่าวสารและข้อมูลแก่ประชาชนเป็นส่วนใหญ่ และประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นด้วย"

การให้ข่าวสารและข้อมูลอันเป็นประโยชน์จะต้องส่งผ่านสื่อมวลชนซึ่ง "เป็นสถาบันอันเป็นผลผลิตจากความพยายามของมนุษย์ที่จะสื่อสารไปถึงคนจำนวนมากในเวลาอันรวดเร็ว เป็นการสนองความต้องการส่วนหนึ่งในสังคม และการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมของมนุษย์นั้นจำเป็นต้องมีการสื่อสารแลกเปลี่ยน ถ่ายทอดข่าวสารและประสบการณ์ระหว่างกัน เพื่อให้ความเป็นมนุษย์ในสังคมนั้นราบรื่นอบอุ่น และมั่นคงปลอดภัยต้องเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นด้วย" (ระวีวรรณ ประกอบผล, 2521 :

1) นอกจากนั้นสื่อมวลชนยังมีลักษณะทั่ว ๆ ไป ที่เอื้ออำนวยต่อการสร้างบรรยากาศของการพัฒนา คือ

1. ความกว้าง (Extensive) สื่อมวลชนสามารถเข้าถึงทุกแห่งในประเทศได้
2. ความเร็ว (Speed) สื่อมวลชนสามารถเข้าถึงประชาชนจำนวนมากได้ในเวลา

อันรวดเร็ว

3. สามารถควบคุมได้ (Controllability) ทำให้ง่ายสำหรับผู้วางนโยบายการ
พัฒนาจะใช้เป็นเครื่องมือ

4. ศักยภาพของควมมีประสิทธิภาพ (Potential Effectiveness) เมื่อเปรียบ
เทียบกับสื่ออื่น

จากการศึกษาและวิเคราะห์ผลการวิจัยเป็นจำนวนมาก เคลปเปอร์ (Klapper, 1960 :
8 อ้างถึงใน เสถียร เศษประทีป, 2530 : 12-13) ได้สรุปถึงความสามารถของการสื่อสาร
มวลชน ในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของปัจเจกบุคคลประการหนึ่งว่า "ประสิทธิภาพของ
การสื่อสารมวลชน (ไม่ว่าจะในฐานะที่เป็นปัจจัยช่วยหรือปัจจัยที่ทำให้เกิดผลโดยตรง) ขึ้นอยู่กับ
ลักษณะต่าง ๆ ของสื่อ สาร แหล่งสาร หรือสถานการณ์" และ "การที่สื่อมวลชนจะมีผลหรืออิทธิพล
ต่อบุคคลนั้นอย่างไร เนื่องจากอิทธิพลของกระบวนการเลือกเปิดรับสาร เลือกตีความสารและเลือก
จำสาร บุคคล(จะรู้ตัวหรือไม่ก็ตาม) มีแนวโน้มที่จะเข้าถึงกันได้กับความคิด ความเชื่อ หรือทัศนคติ
ของตน"

ความเชื่อและทัศนคติประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อชนชาวไทยคือเรื่องของศาสนา และแม้ว่า
ประเทศไทยจะได้ชื่อว่าเป็นประเทศ "พุทธศาสนา" ก็ตาม หากแต่ยังมีประชาชนชาวไทยที่นับถือ
ศาสนาต่าง ๆ กันออกไปอีกด้วย เช่น ศาสนาคริสต์ ศาสนาฮินดู และศาสนาอิสลาม เป็นต้น

ศาสนาอิสลามนับได้ว่ามีมีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับประเทศและชนชาติไทยมาเป็นเวลา
นานแล้วดังที่ ดิเรก กุลสิริสวัสดิ์ กล่าวว่ "ภาษาหรือชาติที่เราเรียกว่า "แขก" คือพวกที่นับถือ
ศาสนาอิสลามนั้น ได้มีความสัมพันธ์กับไทยมาอย่างน้อยก็นับแต่สมัยสุโขทัย จะเป็นแขกเปอร์เซีย
อุร็ับ หรืออินเดียก็ตาม ... ประเทศไทยเราได้มีสัมพันธ์ไมตรีกับพวกนี้มาช้านาน และลูกหลานของ
พวก "แขก" ก็ได้กลายมาเป็นส่วนหนึ่งของพลเมืองไทย เป็นคนไทย สืบเชื้อสายกันมาหลายร้อยปี"
และยังได้กล่าวต่อไปเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามอีกว่า "ในตอน
ต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ได้เกิดสงครามกับเมืองตานี ไทยได้ยกทัพไปปราบ เมื่อ พ.ศ. 2329 (ค.ศ.
1786) การสงครามติดพันกันหลายครั้ง ไทยได้อพยพชาวปัตตานีได้มาไว้ตามที่ต่าง ๆ เช่นที่ ท่าทอง

ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี สี่แยกบ้านแขกในจังหวัดธนบุรี ทุ่งครุในอำเภอพระประแดง ทำอิฐในจังหวัดนนทบุรี บางคอแหลม มหาสารคาม พระโขง คลองตัน เมืองมื่น ทนงจอก และตามริมคลองไรรู้ในย่านนั้นในจังหวัดพระนคร คลอง 16 18 21 22 24 ในจังหวัดนครนายกและฉะเชิงเทรา ... นอกจากนี้ยังมีพวกเชื้อสายแขกจามที่บ้านศรีวิชัยด้วย" (ดิเรก กุลสิริสวัสดิ์, 2517 : 23, 77)

สำหรับชาวไทยมุสลิมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา นั้น สิริ ตั้งตรงจิตร กล่าวว่า "ย้อนหลังไป 390 ปี จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นจุดเริ่มของศาสนาอิสลามนิกายชีอะห์อิสนาอะชะรี ในประเทศไทย โดยท่านเอกอหฺมัด ซึ่งนำเข้ามา ปัจจุบันเป็นจังหวัดที่มีชาวไทยมุสลิมตั้งถิ่นฐานอยู่เป็นจำนวนมาก คือประมาณ 1 แสน 6 พันคน และมีมัสยิด (ชุมชนะห์) ที่จดทะเบียนประมาณ 54 มัสยิด ซึ่งทั้งประชากรและมัสยิดมีมากเป็นอันดับ 2 ของภาคกลาง รองลงมาจากกรุงเทพมหานคร" (สิริ ตั้งตรงจิตร, 2533 : 16)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีชาวไทยมุสลิมอาศัยอยู่ในหลายอำเภอ เช่น วังน้อย บางซ้าย ลาดบัวหลวง และพระนครศรีอยุธยา

สำหรับอำเภอพระนครศรีอยุธยา ตามประกาศของสำนักงานทะเบียนราษฎร กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 59,151 คน เป็นชาย 34,888 คน และเป็นหญิง 27,263 คน (กรมการปกครอง, 2531 : 3) ในจำนวนประชากรทั้งหมดดังกล่าวนี้ มีชาวไทยมุสลิมอยู่ประมาณ 14,790 คน ชาวไทยมุสลิมเหล่านี้อาศัยอยู่ในตำบลลุมพินี คลองตะเคียน ปากกระวาน ลำเภอล่อม บ้านป้อม และภูเขาทอง อันเป็นตำบลนอกเขตเทศบาล และตำบลประตูชัย ซึ่งเป็นตำบลในเขตเทศบาลพระนครศรีอยุธยา จำแนกได้ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรชาวไทยมุสลิม ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	ชาย	หญิง	รวม
ประตูชัย	638	562	1,200
บ้านป้อม	845	504	1,349
ลำเภาล่ม	1,429	900	2,329
ปากกราน	855	656	1,511
ภูเขาทอง	738	522	1,260
คลองตะเคียน	2,087	2,491	4,578
ลุมพลี	1,462	1,101	2,563
รวม	8,054	6,736	14,790

ชีวิตความเป็นอยู่การแต่งกายตลอดจนกิจกรรมารยาทโดยทั่วไปของชาวไทยมุสลิมในอำเภอพระนครศรีอยุธยา เหล่านี้แม้จะมีลักษณะใกล้เคียงกับประชาชนที่นับถือพุทธศาสนาก็ตาม แต่ยังมีการปฏิบัติตามข้อบัญญัติของศาสนา เช่น การไม่บริโภคเนื้อสุกร ไม่เสพสุรา ห้ามกินเนื้อสัตว์ที่มีได้ผ่านพิธีการฆ่าตามแบบอิสลาม การละหมาดเป็นประจำวันและประจำสัปดาห์ เป็นต้น นอกจากนี้ธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิม ยังมีส่วนผูกพันกับข้อปฏิบัติในศาสนาอย่างใกล้ชิด เพราะหลักปฏิบัติทางศาสนาได้กำหนดไว้เกือบทุกแง่มุม กล่าวคือ ศาสนาอิสลามมิใช่เป็นศาสนาอย่างเดียวแต่เป็นทั้งระบอบการปกครอง การเมืองและวัฒนธรรม ในแง่ของการเป็นศาสนาหมายถึงหลักศรัทธาและการปฏิบัติศาสนกิจ ในแง่ของการเป็นวัฒนธรรมนั้น หมายถึง ระเบียบแบบแผนแห่งการดำเนินชีวิตเพื่อสร้างเอกลักษณ์ของตนให้เด่นชัด

แต่เดิมสังคมชาวไทยมุสลิมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา นั้นถือได้ว่าเป็นสังคมชนบท จึงควรมี การพึ่งตนเองได้เป็นหลัก เช่นเดียวกับสังคมชนบทของไทยโดยทั่วไป แต่ด้วยเหตุที่จังหวัดพระนครศรี อยุธยาเป็นจังหวัดในภาคกลางที่ติดต่อกับโลกภายนอกมาก การพึ่งตนเองของคนในสังคมจึงลดน้อยลง ไป ทำให้น่าจะได้ศึกษาวิจัยว่าสังคมของชาวไทยมุสลิมจังหวัดพระนครศรีอยุธยายังคงสภาพของการ เป็นสังคมพึ่งตนเองอยู่หรือไม่ นอกจากนั้นรายงานการวิจัยเรื่อง "การศึกษากระบวนการพัฒนา กับ ความเป็นเชื้อชาตินิยม : กรณีของชุมชนชาวมุสลิมเชื้อสายมลายูในสี่จังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย" ได้อ้างถึงถึงทฤษฎี Ecological - Competitive Perspective ของ ฮันแนน (Hannan) ซึ่ง มี ความเชื่อเบื้องต้นว่าเอกลักษณ์ทางด้านเชื้อชาติและวัฒนธรรม เป็นสิ่งจริงยั่งยืนและไม่สามารถขจัด ให้หมดสิ้นได้ แม้ว่าเอกลักษณ์ดังกล่าวอาจจะถูกเก็บกดไว้อย่างซ่อนเร้นภายใต้เงื่อนไขหนึ่ง แต่มัน อาจถูกกระตุ้นหรือนำมาใช้เพื่อเป็นฐานของการรวมกลุ่ม หรือเป็นเครื่องมือในการต่อรองเพื่อผล ประโยชน์ทางการเมืองและเศรษฐกิจ (อุทัย ดุลยเกษม, 2524 : 4)

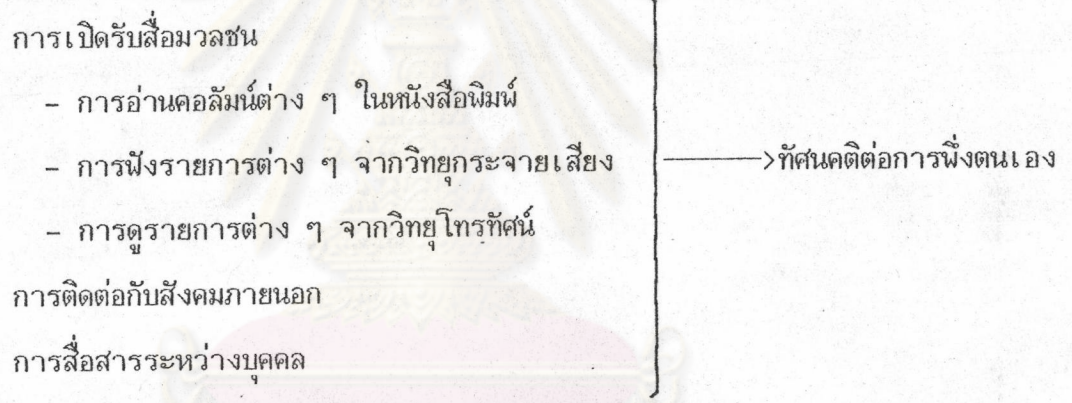
และด้วยเหตุที่ชาวไทยมุสลิม อำเภอพระนครศรีอยุธยานั้น มีลักษณะที่เรียกได้ว่าเป็น ชนกลุ่มน้อย (Minority Groups) หรือชนต่างวัฒนธรรม (จัจลดา จันทร์สว่างภูวะ, 2519 : 37) ดังนั้นการพัฒนาให้ชาวมุสลิมมีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดี เพื่อสามารถดำรงตนและสังคมในสภาพแวดล้อม ที่เป็นชนกลุ่มน้อยและการมีชีวิตอยู่กับประชากรส่วนใหญ่ ซึ่งมีความแตกต่างกัน ในด้านศาสนาและ วัฒนธรรมจึงเป็นเรื่องที่น่าเอาใจใส่ศึกษา เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการพัฒนาสังคมของชาวมุสลิมให้ ดำรงอยู่ได้ด้วยความผาสุกและสามารถร่วมกันพัฒนาชาติให้เจริญก้าวหน้าขึ้นไป และเพื่อเป็นการลด ความแปลกแยกอันจะส่งผล ไปถึงการปกครองได้

ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความคิดเห็นว่าการพัฒนาสังคมชนบทของประเทศไทยน่าจะเป็น การพัฒนาในแนวของการพึ่งตนเองส่วนบุคคล และเมื่อบุคคลได้รับการพัฒนาให้สามารถพึ่งตนเองได้ แล้ว ย่อมจะไปพัฒนาสถาบันทางสังคม อันได้แก่ครอบครัว สถาบันในระบบเศรษฐกิจ สถาบันในระบบ การเมือง การปกครองและสถาบันในระบบการศึกษาให้ เป็นสถาบันที่พึ่งตนเองได้ต่อไป

สังคมชาวไทยมุสลิมอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นสังคมหนึ่งที่สมควรปลูกฝังทัศนคติต่อการพึ่งตนเอง ฉะนั้นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสารเพื่อการพัฒนาการพึ่งตนเองในสังคมของชาวไทยมุสลิม อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จึงสมควรมีการศึกษาว่า การเปิดรับสื่อมวลชน การสื่อสารระหว่างบุคคล ตลอดจนการติดต่อกับสังคมภายนอก มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการพึ่งตนเองอย่างไร อันอาจจะเป็นแนวทางในการสร้างสารและเข้าใจถึงช่องทางการสื่อสาร เพื่อจะได้สื่อสารสารที่ต้องการ ได้ตรงตามเป้าหมายประสงค์ของทั้งผู้รับและผู้ส่งสาร

แผนภาพที่ 1 แบบจำลองแนวความคิดในการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสื่อสาร อันได้แก่ การเปิดรับสื่อมวลชน การสื่อสารระหว่างบุคคลและการติดต่อกับสังคมภายนอกกับทัศนคติต่อการพึ่งตนเองของชาวไทยมุสลิม อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปัญหาการวิจัย

พฤติกรรมการสื่อสารของชาวไทยมุสลิมอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อันได้แก่ การเปิดรับสื่อมวลชน การสื่อสารระหว่างบุคคล การติดต่อกับสังคมภายนอก มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการพึ่งตนเองหรือไม่

สมมติฐานการวิจัย

1. ตัวแปรด้านการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความถี่ในการเปิดรับ ระยะเวลาในการเปิดรับ และการเนื้อหาที่อ่าน คือ การอ่านข่าวอาชญากรรม ข่าวต่างประเทศ ข่าวภายในประเทศ ข่าวกีฬา ข่าวสังคมสุขภาพสตรีและโภชนาการ ข่าวบันเทิง ข่าวสังคม ชุมชน บทวิจารณ์ บทแสดงความคิดเห็น ข่าวการศึกษา ข่าววิทยาศาสตร์ก้าวหน้า ข่าวเกษตรกรรม คอลัมน์ซุบซิบ แพทย์ ตอบปัญหาหัวใจ ร้องทุกข์ การ์ตูน ภาพล้อ และโหราศาสตร์ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการพึ่งตนเอง

2. ตัวแปรด้านการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทวิทยุกระจายเสียง ได้แก่ ความถี่ในการเปิดรับ ระยะเวลาในการเปิดรับ และเนื้อหาที่ฟังรายการต่าง ๆ คือ เพลงลูกทุ่ง เพลงไทยเดิม เพลงไทยสากล เพลงสากล เพลงคลาสสิก ข่าวภายในประเทศ ข่าวต่างประเทศ ข่าวชาวบ้าน ข่าวกีฬา การสอนภาษาต่างประเทศ รายการเพื่อการศึกษา รายการวิจารณ์ประกอบข่าวสารคดีน่ารู้ รายการแม่บ้าน ละครวิทยุ ลิเกและลำตัด มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการพึ่งตนเอง

3. ตัวแปรต่าง ๆ ด้านการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทวิทยุโทรทัศน์ ได้แก่ ความถี่ในการเปิดรับ ระยะเวลาในการเปิดรับ และการเปิดรับรายการต่าง ๆ คือ การ์ตูน เพลงลูกทุ่ง เพลงสากลและเพลงไทยสากล ละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์ไทย ภาพยนตร์นักร้องต่างประเทศ ภาพยนตร์จีน กำลังภายใน ภาพยนตร์ญี่ปุ่น สารคดี ข่าวภายในประเทศ ข่าวต่างประเทศ วิเคราะห์ข่าว ข่าวกีฬา ตอบปัญหาต่าง ๆ และรายการแม่บ้านเพื่อสตรี มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการพึ่งตนเอง

4. ตัวแปรต่าง ๆ ด้านการสื่อสารระหว่างบุคคล คือ ความถี่ในการพูดคุยกับญาติและเพื่อนบ้าน เกษตรตำบล เจ้าหน้าที่อนามัยและผู้นำศาสนา มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการพึ่งตนเอง

5. ตัวแปรต่าง ๆ ด้านการติดต่อกับสังคมภายนอก คือ การเดินทางไปตัวจังหวัดต่างอำเภอ ต่างจังหวัด และกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการฟังตนเอง

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ดังนี้

สมมติฐาน	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม
ตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ การเปิดรับสื่อมวลชน การสื่อสารระหว่างบุคคล และการติดต่อกับสังคมภายนอก ตัวแปรแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการฟังตนเอง	1. การเปิดรับสื่อมวลชน - การอ่านคอลัมน์ต่าง ๆ ในหนังสือพิมพ์	- ทัศนคติต่อการฟังตนเอง
	- การฟังรายการต่าง ๆ จากวิทยุกระจายเสียง	- ทัศนคติต่อการฟังตนเอง
	- การชมรายการต่าง ๆ จากวิทยุโทรทัศน์	- ทัศนคติต่อการฟังตนเอง
	2. การสื่อสารระหว่างบุคคล	- ทัศนคติต่อการฟังตนเอง
	3. การติดต่อกับสังคมภายนอก	- ทัศนคติต่อการฟังตนเอง

ขอบเขตการวิจัย

1. พื้นที่ทำการวิจัย คือ

1.1 ตำบลในเขตเมือง คือตำบลประตู่ชัย

1.2 ตำบลนอกเขตเมือง 6 ตำบล คือ ตำบลปากกระวาน คลองตะเคียน ลำเภาลุ่ม

ลุมพลี ภูเขาทองและบ้านป้อม

ทั้ง 7 ตำบลดังกล่าวข้างต้น อยู่ในอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลาม ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี

ขึ้นไปทั้งเพศหญิงและชาย จำนวนทั้งสิ้น 500 คน จำแนกได้ดังนี้

2.1 กลุ่มตัวอย่างจากตำบลประตู่ชัย ซึ่งอยู่ในเขตเมือง จำนวน 80 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างจากตำบลปากกระวาน คลองตะเคียน ลำเภาลุ่ม ลุมพลี ภูเขาทอง และบ้านป้อม ซึ่งเป็นตำบลนอกเขตเมือง 6 ตำบล ๆ ละ 70 คน จำนวน 420 คน

คำจำกัดความในการวิจัย

1. พฤติกรรมการสื่อสาร (Communication Behavior) หมายถึงความบ่อยครั้งใน

การติดต่อสื่อสารของบุคคลในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ การเปิดรับสื่อมวลชน การสื่อสารระหว่างบุคคล การติดต่อกับสังคมภายนอก

1.1 การเปิดรับสื่อมวลชน (Mass Media exposure) หมายถึงความบ่อยครั้งและ

ระยะเวลาที่ใช้ในการอ่านหนังสือพิมพ์ เปิดรับวิทยุกระจายเสียง ชมวิทยุโทรทัศน์ และความมาก - น้อย ในการอ่านคอลัมน์ต่าง ๆ ในหนังสือพิมพ์ การรับฟังรายการต่าง ๆ จากวิทยุกระจายเสียงและการดูรายการต่าง ๆ จากวิทยุโทรทัศน์

1.2 การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) หมายถึง

การติดต่อระหว่างบุคคลโดยพิจารณาจากความบ่อยครั้งของการสนทนากับบุคคลต่าง ๆ ในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา

1.3 การติดต่อกับสังคมภายนอก (Cosmopolite) หมายถึงจำนวนครั้งที่เดินทางไปแหล่งความเจริญ เช่น อำเภอ ตำบล จังหวัด ต่างจังหวัด เมืองหลวง การติดต่อกับสังคมภายนอก โดยพิจารณาจากความบ่อยครั้งในการเดินทางไปในรอบ 1 เดือน ที่ผ่านมานี้มา

2. ทักษะคิดต่อการพึ่งตนเอง (self - reliance) หมายถึง ทักษะ ความรู้สึก ความคิดเห็น เฉพาะบุคคลที่มีต่อการพึ่งตนเองแบบคนเดี่ยวและการพึ่งตนเองแบบรวมกลุ่ม ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถาม โดยผู้ตอบสามารถแสดงออกมาได้ 2 ลักษณะ คือ เห็นด้วยหรือมีลักษณะนิทาน (Positive) ซึ่งจะอยู่ในรูปของการแสดงความสนใจ พอใจ สนับสนุน ปฏิบัติตามด้วยความสมัครใจ หรือลักษณะนิเสธ (Negative) คือไม่เห็นด้วยจะแสดงความเบื่อหน่ายไม่พอใจ ซัดแย้ง ไม่ปฏิบัติตาม ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาใจครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ในด้านวิชาการ และประยุกต์วิทยา กล่าวคือ

1. ด้านวิชาการ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสื่อสารกับทัศนคติต่อการพึ่งตนเองของชาวไทยมุสลิม อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ เพื่อใช้ประโยชน์ในการสื่อสารเพื่อพัฒนาการพึ่งตนเอง ต่อไป

2. ด้านประยุกต์วิทยา

2.1 เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในชาวไทยมุสลิม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มากขึ้นซึ่งข้อมูลเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นมากในการเข้าถึงประชาชน และจะเป็นแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่น

2.2 เพื่อเป็นแนวทางในการใช้การสื่อสารเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อการพึ่งตนเองในบุคคลอื่นจะส่งผลให้การพัฒนาประเทศโดยยึดนโยบายพึ่งตนเองต่อไปได้ง่ายขึ้น

2.3 เป็นการสร้างความเข้าใจอันดีในเรื่องเกี่ยวกับชาวไทยมุสลิม ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา